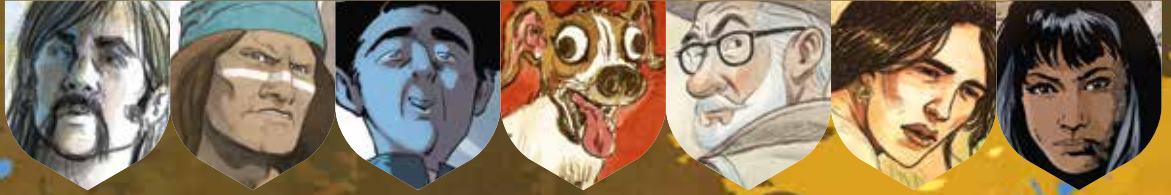

DE LAUWERT GAZET 7

januari - februari 2025

KLASSESTRIPS
VOOR
KLASSELEZERS
WWW.LAUWERT.COM

Ulysses & Cyrano, liefde voor gastronomie

nieuw in januari > pagina 7

Interview met Nancy Peña

de tekenaar van *Medea* > pagina 8

Interview met Olivier Grenson

de tekenaar van *De Verdeling van de Werelden* > pagina 16

VOORWOORD

Beste lezer,

2024 was een bijzonder jaar voor Lauwert Uitgeverij. Veel van onze uitgaven werden niet alleen door het trouwe strippubliek omarmd, maar ook door een breder lezerspubliek. Enkele titels haalden zelfs prestigieuze top-10-lijsten in gerenommeerde media zoals NRC en Knack Focus. Daarnaast kregen we massale lof op bekende stripwebsites, blogs en vlogkanalen. Deze erkenning sterkt ons in ons streven om stripverhalen van uitzonderlijke kwaliteit te blijven uitgeven.

Met die motivatie starten we 2025 vol ambitie door een gloednieuw label te introduceren. Dit label zal zich iets

losser positioneren van de huidige lijn, maar blijft trouw aan onze waarden: kwaliteit boven alles! Het richt zich op drie belangrijke pijlers:

- Topseries voor de jeugd.
- Kwaliteitsvolle, populaire mainstream-uitgaven.
- Nieuw leven inblazen van onafgewerkte reeksen die het verdienen om op een waardige manier hun plek op de stripmarkt te behouden of te heroveren.

Meer details hierover delen we graag in onze volgende nieuwsbrief.

Wat nu al vaststaat, is dat Lauwert Uitgeverij vol passie verhalen blijft brengen die de harten van jong en oud zullen veroveren. Dat kunnen we enkel dankzij onze gewaardeerde partners in boeken- en stripwinkels. Jullie steun

maakt het mogelijk dat we blijven dromen, durven en vernieuwen.

En natuurlijk danken we ook onze lezers. Jullie maken vaak bewuste keuzes voor onze titels, die niet altijd vanzelfsprekend zijn. We horen regelmatig dat deze keuzes de striphorizon van velen hebben verbreed en nieuwe auteurs en genres hebben doen ontdekken. Dat is voor ons de mooiste beloning.

Wij wensen jullie een gezond en succesvol 2025, vol verrassende ontdekkingen en prachtige verhalen.

Met warme groet,

het team van De Lauwert Gazet

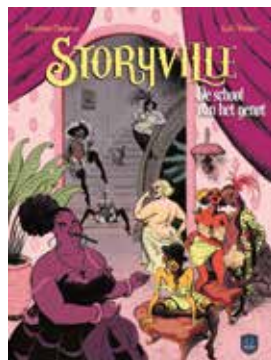
VERSCHENEN IN DE VORIGE MAANDEN

Compleet verhaal.

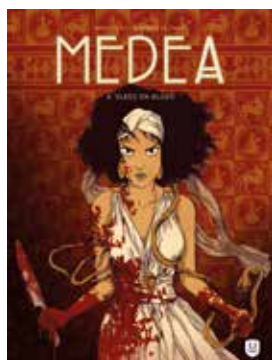
Compleet verhaal.

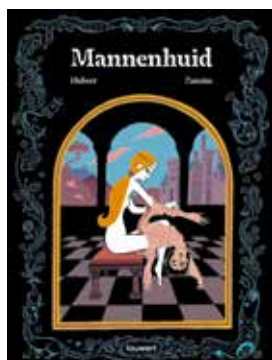
Compleet verhaal.

Deel 1 van tweeluik.

Laatste deel van vierluik.

Compleet verhaal.

Laatste deel van tweeluik.

Compleet verhaal.

DE PERS OVER ONZE STRIPS

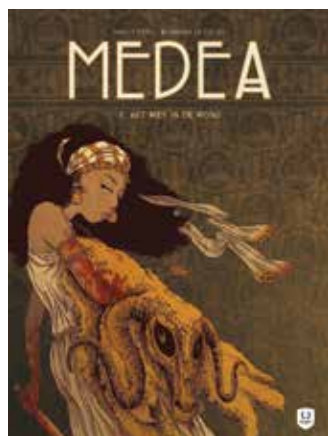
"Een Oceaan vol Liefde is een strip waar je blij van wordt. Het is grappig, ontroerend, en origineel. Geen grootse filosofische vraagstukken, geen zware thema's, gewoon een heerlijk avontuur dat je met een glimlach dichtklapt. Perfect voor een zondagmiddag met een kop thee - of een bord sardientjes, als je in stijl wilt blijven."

- 9ekunst.nl

"Tot de lente is een eenvoudig levensverhaal. Een verhaal over een strijd tegen dé ziekte van de tijd. Een verhaal van Marie dat miljoenen anderen jammer genoeg ook beleven of beleefd hebben. Een verhaal dat aan de ribben blijft plakken."

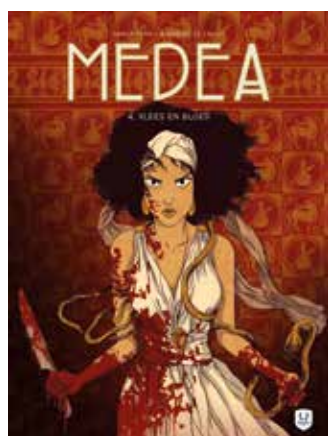
- vetostript.weebly.com

"Het verhaal wordt steeds spannender en fascinerender."

De auteurs willen een realistischer beeld van de verhalen uit de Griekse mythologie vormen en ze slagen daar goed in. Mede door de nodige psychologische thema's erin te verweven, zoals de sterke onafhankelijke Medea die in een onderdanige rol wordt gedwongen."

- Striptip.nl

"Neem het met een korreltje zout als recensenten of lezers zonodig het feministische karakter van de stripreeks eruit willen lichten of dat als een troef willen voorstellen. Desondanks blijft het sterke personage boeiend van de eerste tot de laatste pagina, waarbij je stuitert van begrip naar onbegrip en weer terug."

- Stripspecialzaak.be

"De tekeningen, van Christian Rossi, zijn realistisch, bloederig en donker en duister. De toon is gezet. Een combinatie van thriller, western en oorlogsstrip die heel goed werkt. Je wordt het verhaal ingezogen, heen en weer geslingerd en komt er gedesillustioneerd weer uit. Want zoals dingen worden voorgesteld blijken ze niet te zijn. Prachtalbum."

- Striptip.nl

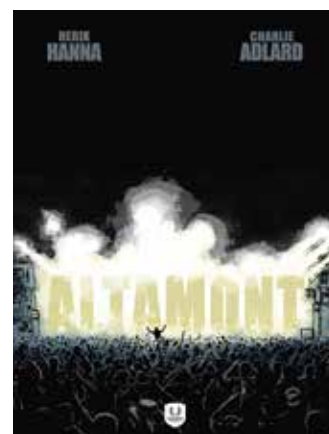
"De positieve, opgeruimde en ietwat naïeve houding van Sasja werkt aanstekelijk: je leeft van begin af aan met hem mee. De setting van het verhaal, in een bijna letterlijk de lucht in schietende Big Apple, waar de gevolgen van de recessie nog voelbaar zijn, is intrigerend. Helemaal met de honden en de maffia erbij. De tekeningen zijn sfeervol en dynamisch, met ietwat overdreven hoofden. Ze mogen er zijn. Fijn eerste deel van een tweeluik."

- Striptip.nl

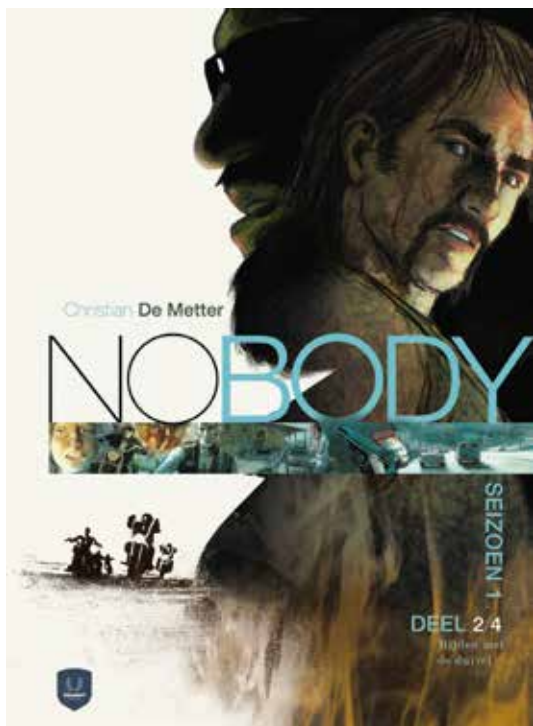
"Dit verhaal wist me te verrassen door de combinatie van dansende vrolijkheid en de ernst van de bezetting. Een originele invalshoek, met aimabele karakters."

- Striptip.nl

"Deze graphic novel is meer dan een tijdsdocument, het is het verhaal van stukgeslagen jeugdidealen, de vergankelijkheid van subculturen, identiteitscrisis en de desillusie van een generatie hoopvolle jongeren. Zowel de muziekfan als de lezer van human interest zal hier haar/zijn gading in vinden. Alweer een zeer verzorgde uitgave van Lauwert Uitgeverij."

- sprokkels-en-brokkels.be

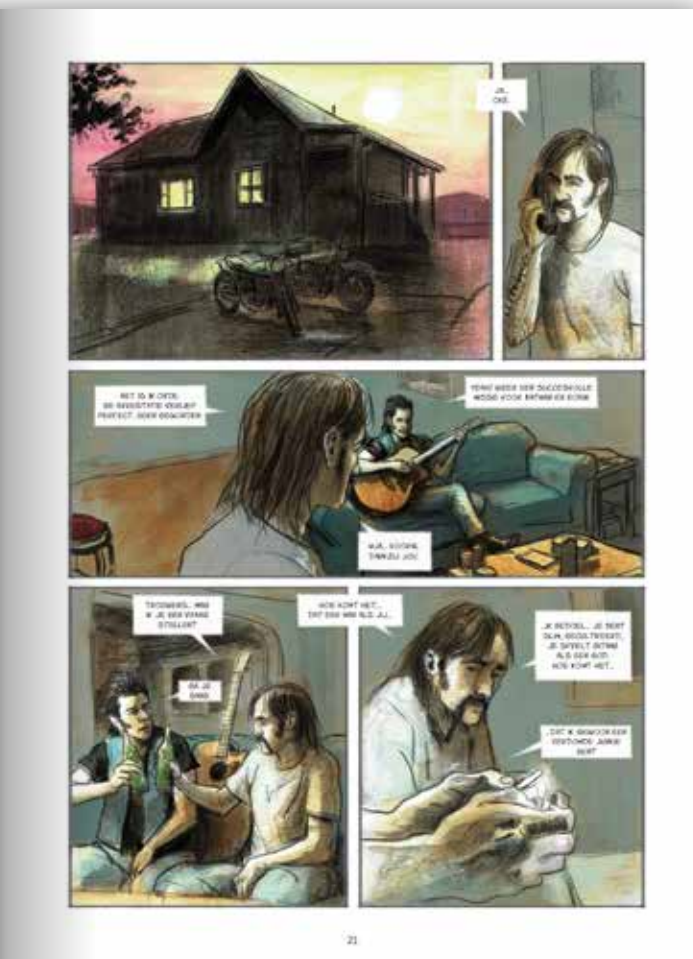

Vervolg van het boeiende misdaadonderzoek.

2007, Verenigde Staten. In Montana wordt een man - 57 jaar oud, stevig, bebaard, met lang haar en tatoeages over zijn hele lichaam - gearresteerd op de plaats van een misdaad waarvan hij zichzelf beschuldigt. Een jaar later wordt een jonge psycholoog door de rechter ingeschakeld om de man psychologisch te onderzoeken. Hij geeft zijn verklaring, maar sommige dingen kloppen niet... In deze nieuwe aflevering onthult de man dat hij geïnfiltrerd was.

door Christian De Metter | 76 pagina's | hardcover | 24,95 euro | 19,5 x 26,5 cm | ISBN: 9789083476834 |

© Costerman, Christian De Metter

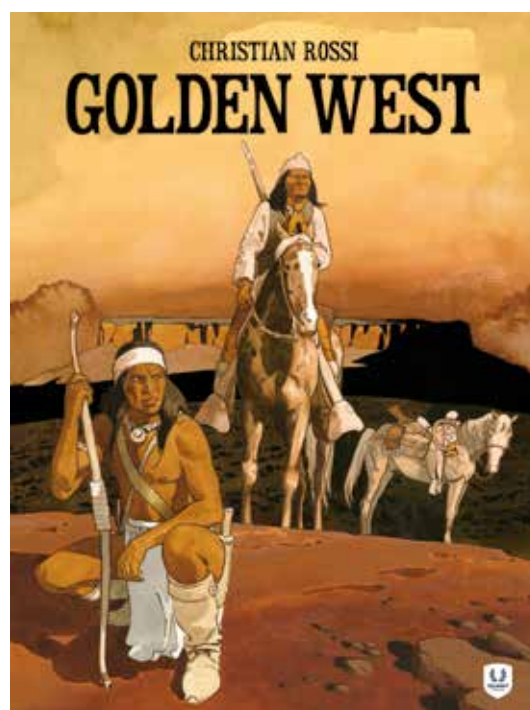

© Costerman, Christian Rossi

Extra dikke western door de tekenaar van *De Ballade van Soldaat Odawaa*, *Jim Cutlass*, *W.E.S.T.*, *Deadline*,...

Nadat hij een vloek over zich afroept, wordt de jonge Apache Woan door zijn volk verbannen. Hij moet in zijn eentje zien te overleven aan de noordwestelijke grens met Mexico, waar hij het hoofd biedt aan de natuurelementen en zijn medemens. Maar dan kruist de jonge indiaan het pad van een legendarische krijger. Zijn wapenfeiten en spiritualiteit hebben een stempel gedrukt op de geschiedenis van de Verenigde Staten en de legende van het Wilde Westen: Geronimo! Christian Rossi laat in zijn meest persoonlijke en meest geïnspireerde werk het ultieme elan herleven van een uitdovende beschaving die zich verzet tegen haar einde.

door Christian Rossi | 176 pagina's | hardcover | 34,95 euro | 23,5 x 31 cm | ISBN: 9789083476841 |

Start van een spannende trilogie, gebaseerd op waar-gebeurde feiten.

“Stel je de perfecte grootvader voor en het beeld van Babi verschijnt voor je ogen.” Met deze woorden begint het ongelooflijke, waargebeurde verhaal van Babi Maklouf.

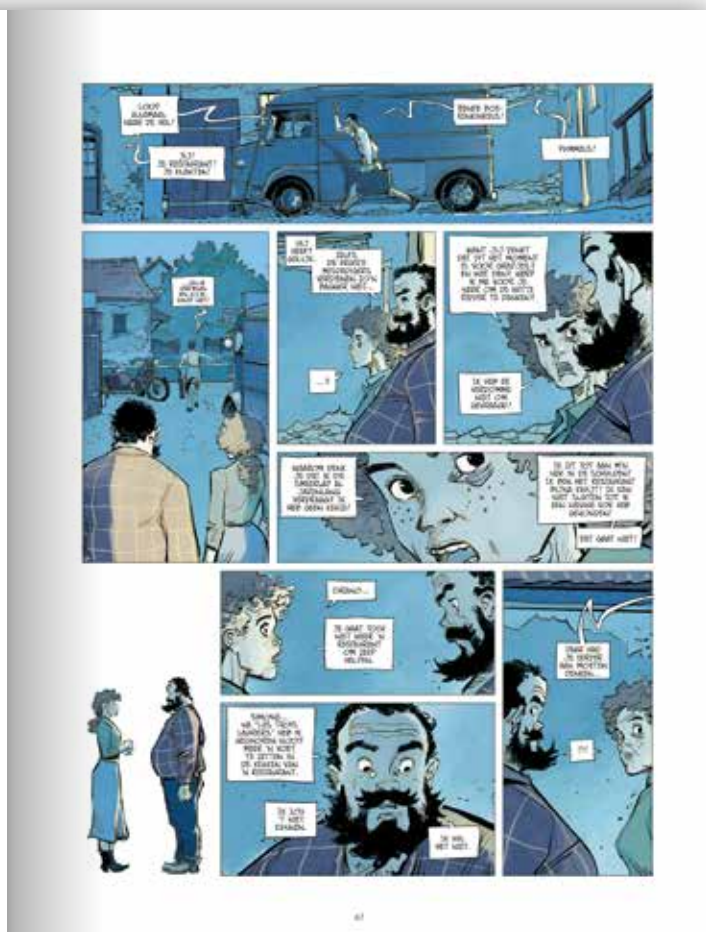
Het verhaal van een man met moed, vastberadenheid en een nooit aflatend optimisme. Zijn missie:

Frankrijk dienen op zijn eigen manier en zijn familie beschermen onder de bezetting.

door Letizia Depedri en Elie Chouraqui | 56 pagina's | hardcover | 21,95 euro | 23,5 x 31 cm | ISBN: 9789083476858 |

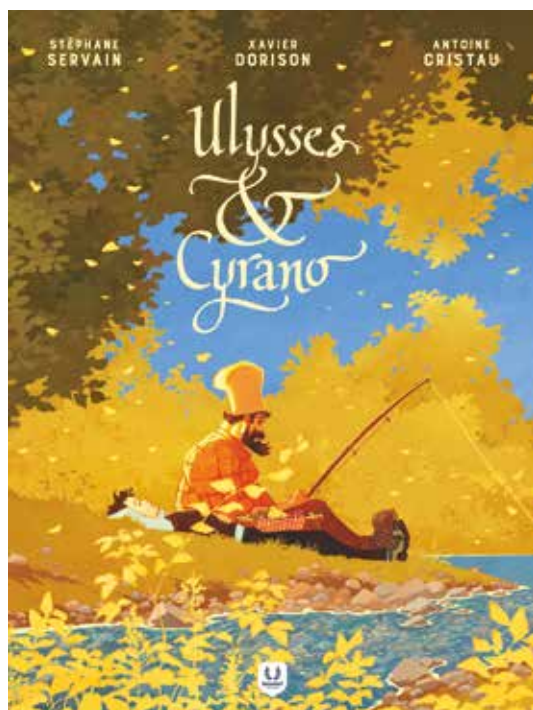
© Casterman, Stéphane Servain

Meeslepend verhaal met botsende personages en over de liefde voor gastronomie. Met lekkere recepten als bonus!

Ulysses Ducerf staat op het punt zijn eindexamen te doen. Hij houdt niet zo van wiskunde, maar daar mag hij niet voor terugdeinzen met een schitterende toekomst in het voorzicht om op een dag de cementfabriek van de familie over te nemen. Dit was de wens van Ulysses' vader, maar die is verwickeld in een aantal ernstige beschuldigingen. Tien jaar geleden zou zijn bedrijf hebben bijgedragen aan de Duitse oorlogspanningen. De familie verhuist naar Bourgondië, waar Ulysses een norske, geheimzinnige man ontmoet. Cyrano en de haute cuisine zullen Ulysses' leven voorgoed veranderen... Dit culinaire verhaal speelt zich af in het Frankrijk van de bloeiende naoorlogse periode. Het zal je eetlust prikkelen en stelt tegelijkertijd vragen die even noodzakelijk als universeel zijn: Wat is plezier? Waar is voldoening te vinden?... En hoe kan het worden bereikt?

door Stéphane Servain en Xavier Dorison / Antoine Cristau | 176 pagina's | hardcover | 35,95 euro | 23,5 x 31 cm | ISBN: 9789083476865 |

INTERVIEW MET NANCY PEÑA,
TEKENAAR VAN MEDEA

De Franse Nancy Peña is geboren in 1979. Ze gaf les in Toegepaste Kunst voordat ze zelf een carrière ontwikkelde als illustrator en uiteindelijk striptekenaar. Op scenario van Blandine Le Callet startte ze in 2013 met de vierdelige stripreeks *Medea* voor uitgeverij Casterman die het duo in 2019 voltooide. Lauwert Uitgeverij vertaalde de complete reeks in 2024.

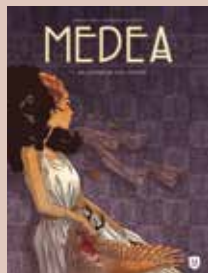

Kunt u zich kort voorstellen aan degenen die nog niet bekend zijn met uw werk?

Hoe bent u begonnen in de stripwereld?

PEÑA: "Ik ben Nancy Peña, stripauteur en kinderboekenillustrator. Ik heb strips ontdekt dankzij mijn vader, die albums uit de jaren 1950 verzamelt, en in het bijzonder uit de Amerikaanse Gouden Eeuw (Milton Caniff, Will Eisner...). Ik ben begonnen met documentaire studies in het atelier van Catherine Escudié, een graveur. Deze twee sterke invloeden leidden ertoe dat ik een stijl van lijntekenen ontwikkelde, in zwart-wit. Ik heb een graad in Toegepaste Kunst gedaan omdat ik leraar wilde worden, maar ik tekende mijn eerste album, *Le Cabinet Chinois*, net toen ik mijn diploma haalde. Vincent Henry was zijn uitgeverij La Boîte à Bulles aan het oprichten en publiceerde dit eerste project, waardoor ik mijn vak leerde. Ik stopte al snel met lesgeven om me aan het tekenen te wijden."

De delen 1, 2 en 3 tellen 64 pagina's en kosten 21,95 euro. Het extra dikke slot van de reeks (104 pagina's) kost 26,95 euro, inclusief dossierbijlage van 16 pagina's bij de eerste uitzet.

Medea is een van de beroemdste tragische personages uit de Griekse mythologie. Wat trok u aan in het idee om haar verhaal opnieuw te vertellen en wat onderscheidt jullie interpretatie van eerdere versies?

PEÑA: "Dat is meer een vraag voor Blandine Le Callet, een specialist in monstrositeit in de oudheid en vertaler van Seneca's *Medea*. Blandine heeft vakkundig verschillende versies van deze mythe vermengd om een diep menselijke Medea een stem te geven. Deze figuur, die tegelijkertijd geleerd en rampzalig is, brengt een aantal thema's samen: vrijheid, vrouw zijn in een antieke wereld, machtsspelletjes, het gebruik van overtuigingen... Zelf ken ik deze

wereld van de verhalen die mijn vader me vertelde, een kenner van de Grieks-Romeinse mythologie. Ik ben ook een grote fan van symbolistische gravures en schilderijen, en van de esthetische beweging van de negentiende eeuw in Engeland, die Medea vaak afbeeldde als een vrouw met macht en verontrustende trekken. Ik denk aan de *Medea* van Alfons Mucha en John William Waterhouse en *Hygieia* van Gustave Klimt. Uit deze interpretaties heb ik inspiratie geput voor mijn personage."

Hoe verliep uw samenwerking met Blandine Le Callet voor *Medea*? Wat was uw creatieve inbreng bij het ontwerpen van de personages en het universum?

PEÑA: "Blandine en ik zijn allebei romanisten, gevormd om op dezelfde manier te werken. En bovenal was de ontmoeting met Blandine een echte vriendschappelijke liefde op het eerste gezicht. Op basis van het zeer nauwkeurige, dialooggestuurde scenario van Blandine werkten we samen aan een lay-out en vervolgens in nauwe samenwerking aan elke fase van het album. We hadden een heleboel grafische bronnen verzameld, oud en historisch accuraat voor Blandine, opnieuw bekeken door de negentiende eeuw voor mij, en we putten daaruit om ons de wereld van *Medea* voor te stellen."

Kunt u ons vertellen over uw creatieve proces? Hoe hebt u het visuele ontwerp van de Griekse en Oosterse invloeden in de strip benaderd?

PEÑA: "Het mythische aspect van het verhaal en het feit dat Kolchis zelfs voor de oude Grieken een legendarisch koninkrijk was, lieten veel ruimte voor de verbeelding. Dus, in overeenstemming met het negentiende-eeuwse eclecticisme dat me dierbaar is, mengde ik verschillende Perzische, Assyrische, Griekse en Egyptische elementen om de wereld en cultuur van *Medea* uit te vinden. Ik heb twee boeken in het bijzonder gebruikt: *La Grammaire de l'Ornement* van Owen Jones en *L'Art du Costume* van Friedrich Hottenroth, die beiden motieven en voorwerpen uit alle perioden verzamelden, met een zekere mate van herschepping. Voor sommige negentiende-eeuwse kunstenaars was het pittoreske, voor zover het de verbeelding stimuleerde, net zo'n belangrijke bron van kennis als historische feiten. Dat vind ik een goed idee!"

schap en de goedgegelovigheid van haar tijdgenoten om haar doelen te bereiken. Op dezelfde manier vertegenwoordigt de slang haar eigen waanzin. De tekening zou daarom de vreemde en bovennatuurlijke kant van deze mythe kunnen overnemen, soms met gebruik van minder realistische afbeeldingen. Het is ook een puur esthetische keuze en een plezier om te tekenen, opnieuw geïnspireerd door mijn favoriete grafische referenties, in het bijzonder de kronkelingen van de art nouveau en de Medea die Willy Pogány weergeeft met haar rokende bekken. Rook en slangen helpen me ook om het oog van de lezer door de paginagrote spreads te leiden of door de pagina's waar het landschap zich van kader tot kader voortzet."

In *Medea* zien we het personage op verschillende leeftijden, van haar kindertijd tot bejaarde versie. Wat vond u de grootste uitdaging bij het weergeven van zo'n complex personage?

PEÑA: "Blandine en ik hebben precies de pagina's bepaald waar Medea zou opgroeien en haar uiterlijk zou veranderen. Afgezien van het feit dat het verhaal belangrijke fases in het leven van een vrouw in zich draagt, zoals haar eerste menstruatie, de verandering van een kindertuniek naar een lange jurk, gebruikte ik kleine details om deze evolutie te laten zien: veranderingen in haardracht, een witte streep in haar haren of een rimpel. De keuze van de kleuren maakte ook deel uit van deze kleine aanwijzingen om de lezer te helpen de fases in het verhaal te begrijpen, met de overgang van een gouden, stralende kindertijd naar een donkerdere wereld als volwassene."

Twee inspiratiebronnen voor Medea: het boek Grammar of Ornament uit 1856, ook in het Frans verschenen, van Owen Jones en Medea door Willy Pogány uit 1920.

Hoe hebt u de ontwikkeling van werelden en culturen in *Medea* benaderd?

PEÑA: "Ik heb het al gehad over de visuele referenties die gebruikt zijn om de grafische wereld van Kolchis op te bouwen. Deze wereld moest er barbaars en exotisch uitzien voor de Griekse wereld die in *Medea* aan bod komt. Blandine en ik wilden een sterk contrast creëren tussen de kleurrijke, barokke cultuur van Kolchis en de veel soberdere, witte, overzichtelijke wereld van Griekenland, geïnspireerd door het klassieke Griekenland (dat een perfect anachronisme is)."

Er zijn veel intrigerende visuele elementen in *Medea*, zoals de manier waarop u rook en slangen afbeeldt. Kunt u uitleggen hoe u deze grafische keuzes hebt gemaakt en wat ze symboliseren?

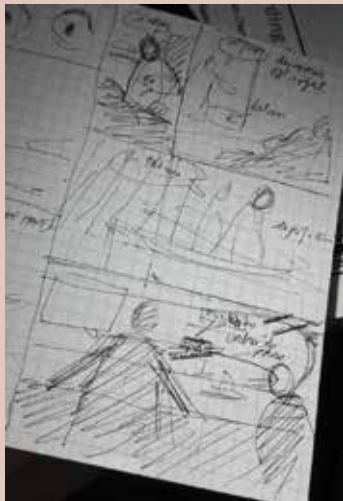
PEÑA: "Blandine heeft ervoor gekozen om geen magie in Medea's verhaal op te nemen. Als geleerde vrouw gebruikt ze haar weten-

Medea door de ogen van Alfons Mucha (uit 1898), John William Waterhouse (1868), Gustave Klimt (1907) en Nancy Peña.

***Medea* lijkt stilistisch anders dan uw eerdere werken, zoals *Le Chat du Kimono*.**

Kunt u iets vertellen over de evolutie van uw stijl en hoe het werken aan *Medea* uw artistieke reis heeft beïnvloed?

PEÑA: "Als ik mijn verhalen uitschrijf werk ik tegelijkertijd aan het scenario en de tekeningen. Mijn tekenstijl is veel dichterbij de geschreven lijn, een pennenstreek, met kadering op menselijke hoogte. Voor *Medea* was ik meer een illustrator en regisseur, met meer cinematografische kadering en grotere decors. Ik moest ook ruimte overlaten voor kleur, dus mijn tekenstijl ontwikkelde zich meer in de richting van duidelijke zwarte vlakken, ook al 'krabbel' ik veel. Dit leidde ertoe dat ik complexere composities en een realistischere weergave onderzocht dan in *Le Chat du Kimono*."

Van schetsen tot eindresultaat van een pagina.

schiedenis van mijn Spaanse familie en herinneringen. Maar het leeuwendeel van mijn werk is momenteel erg belangrijk en laat weinig ruimte over voor meer persoonlijke projecten!"

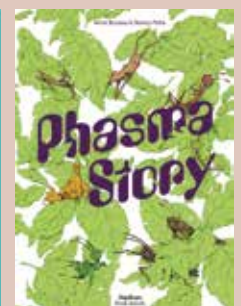
Hoe is *Medea* tot nu toe ontvangen en wat hoopt u dat de lezers zullen meenemen uit deze hervertelling van de klassieke mythe?

PEÑA: "We hebben veel goede feedback gehad, met vaak erg fijn en inzichtelijk commentaar van lezers, waar we erg blij mee zijn. Ik denk dat het album goed ontvangen en gevoeld is. De verschillende vertalingen van het album zijn ook een goed signaal. De cultuur van mythen is vandaag de dag erg aanwezig in ons leven, zonder dat we het soms in de gaten hebben. Ik hoop dat juist het hedendaagse aspect van deze mythe door de lezers begrepen en ervaren zal worden. Mythen zijn een smeltkroes van universele verhalen die voortdurend opnieuw worden verteld, gecombineerd en uitgevonden, en die ons helpen de wereld te begrijpen en waar te nemen door thema's en ideeën te associëren en te vergelijken."

U hebt een zeer divers oeuvre, variërend van strips tot illustratie en decoratief ontwerp. Waar richt u zich op dit moment graag op en wat zijn uw plannen voor de toekomst?

PEÑA: "Blandine en ik willen heel graag weer samenwerken en we bespreken momenteel verschillende aanknopingspunten voor albums. Na *Le Chat du Kimono* ben ik een album aan het voorbereiden dat terugkeert naar zwart-wit, over de ge-

Andere strips van Nancy Peña zijn Le Cabinet Chinois (2003), het tweeluik La Guilde de la Mer (2006-2007), het driedelige Les Nouvelles Aventures du Chat Botté (2007-2012), het vierdelige Le Chat du Kimono (2007-2023), het eveneens vierdelige Madame (2015-2022), Phasma Story (2023).

Eerste voorstudies voor Medea.

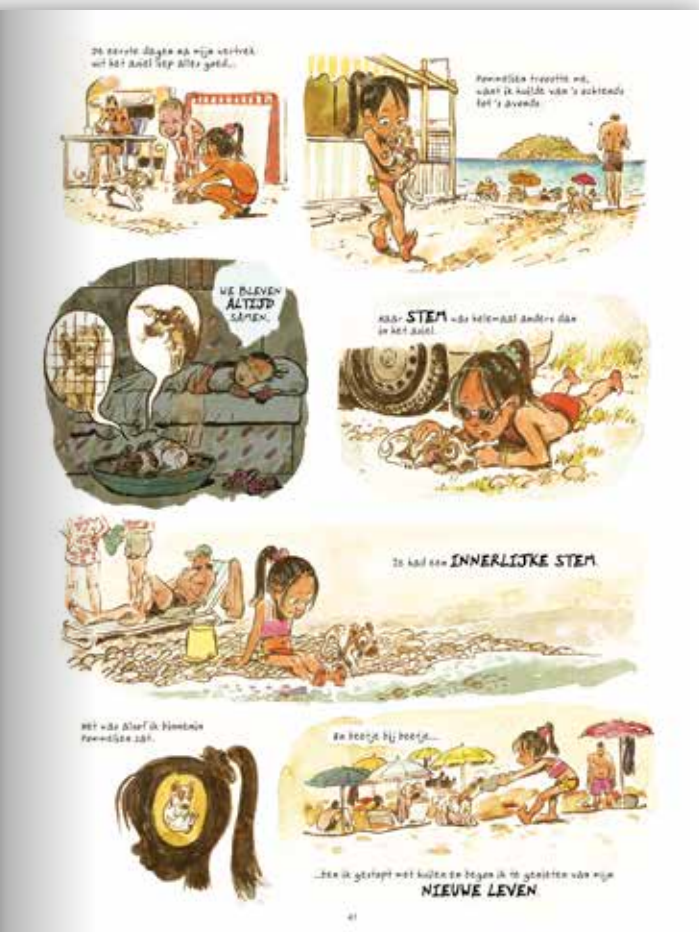
Pakkend drama door de auteur van *Iemand Om Mee te Praten* en *Een Oceaan vol Liefde*. De oorspronkelijke roman van Daniel Pennac (scenarist van Jacques Tardi's *De Verloedering*) verscheen ook in het Nederlands.

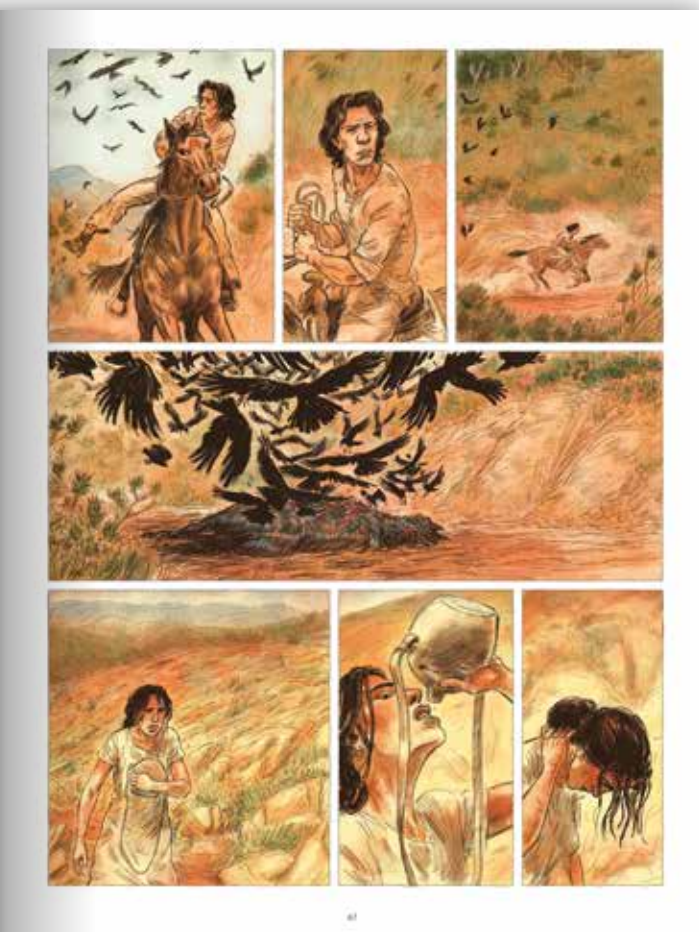
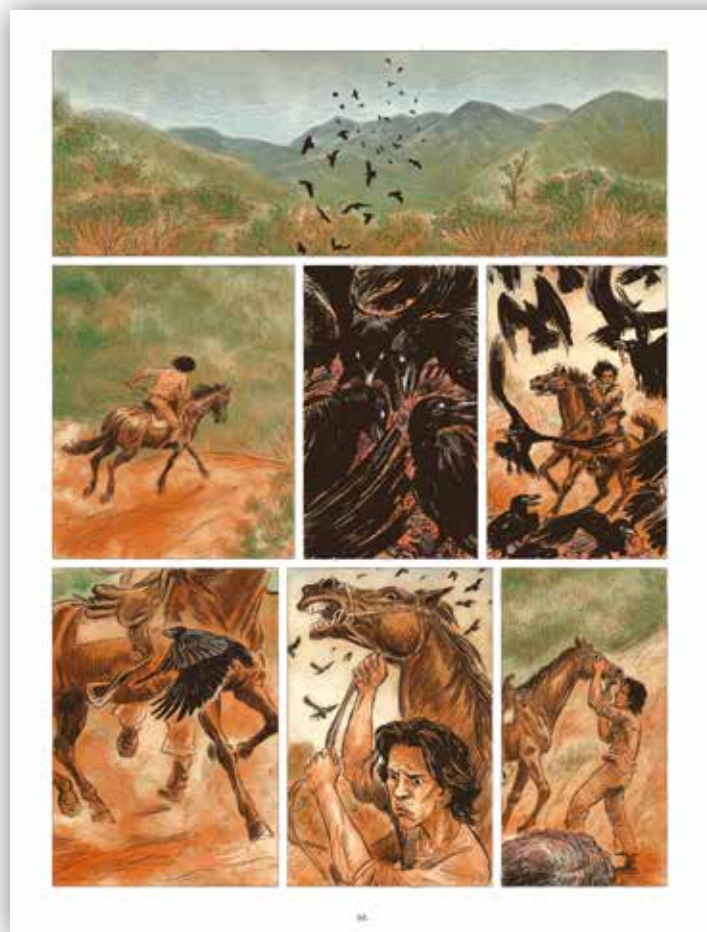
De Hond, die te lelijk wordt geacht om te worden geadopteerd, wordt voor dood achtergelaten op een stortplaats. Zwartsnoet, een oud teefje dat daar elke dag haar kostje bij elkaar zoekt, schiet hem te hulp. Haar belangrijkste raad? Zo snel mogelijk een bazinnetje vinden en vooral... haar goed africhten! Dat bazinnetje, dat wordt Pommeliën. Maar het meisje heeft een eigen willetje en blijkt erg moeilijk te temmen...

Dit grappige maar aangrijpende verhaal is een bewerking van de roman *Cabot-Caboche* van de hand van Daniel Pennac. In zijn boek richt hij zich tot de kinderen met de vraag om respect te hebben voor elke vorm van leven, in het bijzonder voor hun huisdieren.

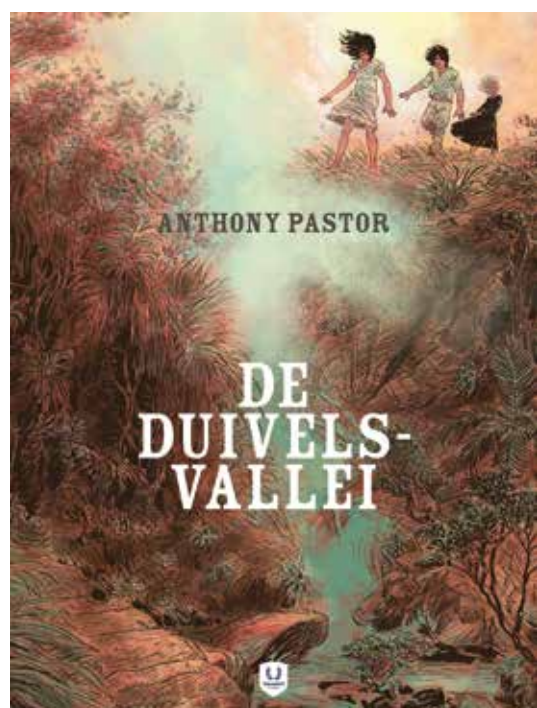

door Grégory Panaccione naar de roman van Daniel Pennac | 128 pagina's | hardcover | 29,95 euro | 23,5 x 31 cm | ISBN: 9789083476872 |

© Costerman, Anthony Pastor

Het vervolg en slot van *Het Pad van Koninginnen* in een compleet ander decor. Door de auteur van de topper *De Vrouw met de Ster*.

Nieuw-Caledonië, 1925. Ver van hun geboortestreek Savoie, die ze ontvlucht zijn in de nasleep van de oorlog, hebben Blanca, Florentin, Pauline en Arpin zich eindelijk gevestigd in de Antipodeneilanden. Maar dit nieuwe leven in de kolonies voldoet niet aan hun droom van sociale rechtvaardigheid en vrijheid. En nu de lucht steeds verstikkender wordt, is het tijd om rekeningen te vereffenen.

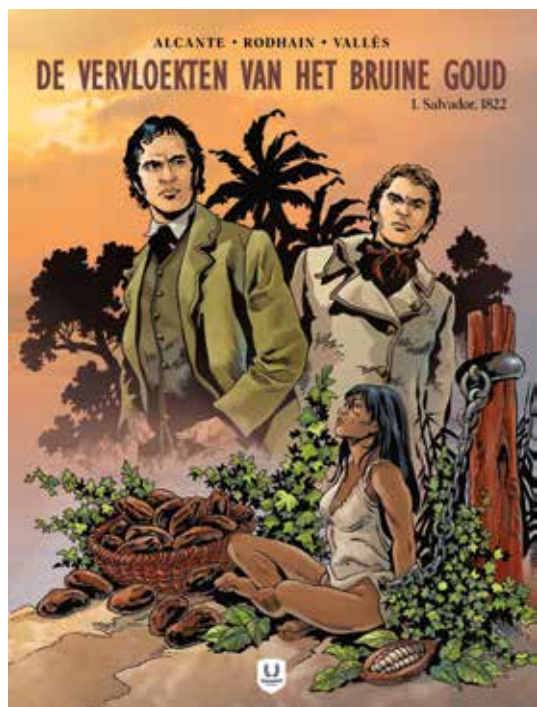

In december verscheen deel 1, eveneens met een achtergrondossier.

door Anthony Pastor | 128 pagina's | hardcover | 29,95 euro | 23,5 x 31 cm | ISBN: 9789083476896 |

© Glénat, Francis Vallès, Didier Alcanté, Fabien Rodhain

Start van een driedelige familiesaga door de auteurs van Rani en de tekenaar van De Meesters van de Gerst. Met een voorwoord van Jean Van Hamme.

1822. De chocoladehandel is in volle expansie. Brazilië, nog steeds onder Portugees bewind, is een van de belangrijkste producenten van cacao, dat in die tijd alleen in Zuid-Amerika groeit. Twee ambitieuze broers vechten om de meester van de meest bloeiende plantage op te volgen. Een jonge slavin uit het Amazonegebied is tot alles bereid om haar vrijheid terug te krijgen. Dan breekt de onafhankelijkheidsoorlog uit, die deze drie personen dwingt partij te kiezen en ze naar een buitengewoon lot leidt... Ontdek tegen de achtergrond van groot-schalige cacaoplantages, de productie en marketing van chocolade, en niet te vergeten de dwangarbeid waarop de industrie is gebouwd, deze grote nieuwe historische familiesaga.

door Francis Vallès en Didier Alcanté / Fabien Rodhain | 56 pagina's | hardcover | 21,95 euro | 23,5 x 31 cm | ISBN: 9789083505701 |

Intimistisch en feeëriek drama tegen historische gebeurtenissen, prachtig geschilderd door de tekenaar van *Niklos Koda*, *Geen Weg Terug*, *Vermoorde Onschuld* en *Voor het Ongeluk Geboren*.

September 1940. In Londen woedt de Blitz. Wanneer de sirenes een nieuwe Duitse aanval aankondigen, kruist Mary, een meisje dat verdwaalde in de chaos, het pad van Isaac, een tuinman uit Kensington. Ze schuilen in de metro, waar Isaac het meisje helpt om het menselijke geweld even te vergeten door een sprookje te verzinnen: *Het verhaal van de boom met duizend kleuren*. Voor haar zal hij weer moeten leren leven, geloven, dromen.

door Olivier Grenson | 244 pagina's | hardcover | 39,95 euro | 23,5 x 31 cm | ISBN: 9789083476889 |

INTERVIEW MET OLIVIER GRENSON

De Verdeling van de Werelden is met z'n 244 pagina's het dikste album dat Olivier Grenson al heeft gemaakt. Het is ook een van zijn meest persoonlijke, gebaseerd op zijn dromen, nachtmerries zelfs. Hij verweefde het met de historische context van de Blitz, de Duitse bombardementen op Londen in de Tweede Wereldoorlog.

Als trouwe lezer volgen we je werk al meer dan dertig jaar, maar we vinden dat je tekenstijl hier heel anders is geworden.

GRENSON: "Natuurlijk is mijn tekenkunst in dertig jaar veranderd, net als mijn kijk op de stripwereld en mijn benadering van verhalen vertellen. Maar het is vooral het verlangen om mezelf te confronteren en te komen waar men me niet verwacht, dat me helpt om te evolueren. Het verlangen om mezelf niet te herhalen, om mezelf in vraag te stellen, om mezelf opnieuw uit te vinden en om bij elk album een nieuwe dynamiek te vinden. Je moet niet zoeken naar je eigen stijl, hoe meer je zoekt hoe minder je die vindt. Wat ik zoek, is een tekenstijl die samengaat met het scenario."

Er is een duidelijke evolutie tussen je vroegere, meer commerciële Klare Lijn en je huidige, meer persoonlijke, poëtische en zachte stijl. Is de meer commerciële

Coverstudie.

striptekenaar-schrijver verdwenen?

GRENSON: "Na het succes van *Niklos Koda* (op scenario van Jean Dufaux), een reeks van vijftien albums, wilde ik in andere richtingen experimenteren. Ik begon in die richting met *Voor het Ongeluk Geboren* (op scenario van Denis Lapière), daarna *Geen Weg Terug*. En met *Vermoorde Onschuld* (op scenario van zijn echtgenote Sylvie Roge) bevestigde ik een meer persoonlijke grafische benadering. Het verlangen was er al heel lang. Ik had alleen tijd en de juiste projecten nodig. Wat belangrijk is, denk ik, is om niet vast te blijven zitten in één stijl of techniek. Ik wil mezelf de kans en de vrijheid geven om uit mijn comfortzone te stappen. De stripwereld is de laatste jaren erg veranderd, niet in het minst door de mogelijkheid om albums met meer pagina's te publiceren. Een one-shot van 200 pagina's geeft je een veel rijker en creatiever narratief ritme dan een verhaal van 56 pagina's. Aan de andere kant heb ik mijn narratieve kracht ontdekt in droomachtige benaderingen, in droomwerelden die perfect passen bij wat ik wil vertellen. Terugkijkend zie ik verbanden met werelden als die van Hayao Miyazaki of Guillermo del Toro."

Wat waren je invloeden toen je begon en wat zijn ze nu? Of zijn het dezelfde gebleven?

GRENSON: "De invloeden zitten in me zonder dat ik me dat bewust ben. Er is natuurlijk de creatieve waanzin van Moebius, de elegantie van Vittorio Giardino, de kleuren van Lorenzo Mattotti... De auteurs die ik bewonderde toen ik begon, blijven me zeker beïnvloeden. Ik denk dat we van jongs af aan worden gevormd door de beelden en verhalen die we tot ons nemen. De schilderijen van René Magritte en Marc Chagall en de illustraties van Jean-Michel Folon maakten deel uit van mijn eerste visuele emoties. Vandaar de droomachtige, surrealistische benadering die in mijn onderbewustzijn sluimerde. Ik ben de verbanden gaan zien naarmate ik me ontwikkelde. Via beelden, film, animatie, schil-

derkunst, maar ook literatuur. Voor dit album heb ik veel gekeken naar de tekeningen van Henri Moore. Hij maakte houtskool- en pasteltekeningen tijdens de Blitz. Ze laten scènes zien van mensen die naast elkaar slapen in schuilkelders en in de metrostations.”

Met dit stripverhaal ben je terug met een scenario dat je zelf hebt geschreven. Is dit een bewuste keuze? Schrijf je liever alleen of samen met een scenarist?

GRENSON: “Ik vind het leuk om projecten af te wisselen over verschillende onderwerpen, maar ook solo of met een scenarist. De volgende wordt geschreven door Sylvie Roge en ik ben net begonnen aan het storyboard. Na *Vermoorde Onschuld* wilden we de draad weer oppakken. Andere projecten liggen in het verschiet, maar ik heb al jaren een ander soloproject geschreven. Het is niet makkelijk om de juiste keuzes te maken, als je bedenkt dat elk album nu minstens twee jaar duurt.”

Sinds het coronavirus schrijf je een soort dagboek en deze strip lijkt daar een verlengstuk van te zijn. Heeft deze periode invloed op je gehad?

GRENSON: “De creatie van *Le Nageur Solitaire* (in 2021 in het Frans verschenen bij Kennes) was een aangename verrassing. Omdat ik aanvankelijk niet van plan was om er een album van te maken, is het op een heel aparte manier tot stand gekomen. Met volledige improvisatie en een aanhoudend ritme kon ik er een spontaniteit in brengen die zeldzaam is bij het maken van strips. De beperkingen die ik mezelf oplegde: één tekening per dag in een dagboek vanaf 1 januari, afgewerkt in maximaal één uur, hielpen me om tot de kern door te dringen. De ontwikkeling van het inwijdingsverhaal vond plaats zonder plan, zonder doel. Uiteindelijk ontwikkelde het zich als een inwijdingsverhaal.”

Voorstudie.

Wat *De Verdeling van de Werelden* zo bijzonder maakt, is dat het een unieke mix is van een sprookje en harde realiteit, en dat is niet niks. Je bent er glansrijk in geslaagd, maar hoe moeilijk was het om de leesbaarheid niet te verliezen?

GRENSON: “Voor *De Verdeling van de Werelden* schreef ik oorspronkelijk een sprookje. Het ging over een boom die prachtige kleuren had dankzij de vogels die erop kwamen landen. Ik besefte al snel dat het verhaal sterker zou zijn als het een inleiding kreeg en verankerd was in de werkelijkheid. De keuze voor de Blitz kwam heel snel. Ik wilde werken aan kruisende verhaallijnen en op mijn beurt zeer verschillende grafische benaderingen ontwikkelen, afwisselend of parallel. Ik wilde visuele contrasten creëren om het verhaal een meer ritmisch gevoel te geven. Als ik aan het storyboard werk, is het de montage die me interesseert. Hoe beheers ik sequenties, ellipsen, wat niet wordt gezegd en wat wordt onthuld. Er zijn drie essentiële dingen bij het schrijven: samenhang, de weerklank en natuurlijk de betekenis die je in het verhaal wil ontwikkelen. Mijn techniek is om zoveel mogelijk informatie op papier te zetten, in tekst, maar ook in de relatie tussen tekst en beeld. Vervolgens schrap ik de meest relevante informatie. Ik moet een compleet beeld hebben van de personages, hun bedoelingen en de wereld waarin ze zich ontwikkelen, veel meer dan wat er in het album te lezen zal zijn. Ik noem dat de ijsbergtheorie. Ik heb dus tientallen pagina's getekend die niet in het album voorkomen.”

Uit de schetsboeken van Olivier Grenson.

In deze strip zijn de kleuren erg fel en uitgesproken. Zijn kleuren belangrijk

voor je? En heb je je ooit afgevraagd hoe deze strip eruit zou zien in zwart-wit?

GRENSON: “Ja, de rol van kleur of van zwart-wit is een belangrijke vraag. Welke grafische identiteit moet je aan een verhaal geven? Hier heb ik ervoor gekozen om in rechtstreekse kleur te werken, wat betekent dat ik met kleur moet tekenen en moet improviseren terwijl ik teken. Het vergt veel concentratie en energie. Als ik met de kleuren op de potloodschets begin, weet ik niet altijd waar ik naartoe ga. Aan de andere kant moeten ze een belangrijke verhalende rol spelen en bijdragen aan de emotie die uit elke situatie naar voren komt.”

Waar haal je het verhaal van de boom vandaan? Is het een bestaand sprookje of is het verzonnen?

GRENSON: “Het verhaal is helemaal verzonnen, enigszins geïnspireerd door de Wereldboom en de mythologie van Yggdrasil. In de Noorse mythologie wordt de kosmische boom Yggdrasil genoemd. Volgens de legende zal Yggdrasil, het symbool van de eeuwigheid, na de grote cataclysmen overleven. Uit zijn hout zullen een vrouw en een man voortkomen, de voorouders van de nieuwe mensheid. Ik heb het verhaal verzonden zodat het op zichzelf zou staan. Ik wilde een verrassende, samenhangende verhaallijn en een echt einde. Op advies van mijn redacteur en Sylvie moest ik het verhaal opschonen. Het was een enorme klus om het goed te krijgen en beknopt te houden. Ik denk dat ik de juiste balans heb gevonden. De epiloog van 30 pagina's is verdwenen, waardoor er daarvan maar een paar pagina's overblijven en een sterker einde oplevert.”

Het opdelen van een strip in hoofdstukken wordt steeds gebruikelijker in graphic novels. Denk je dat dit een voordeel is? Heeft het een speciale betekenis in jouw strip?

GRENSON: “De hoofdstukken dragen bij aan het ritme en de ademruimte. Ze helpen ook om ellipsen te creëren, een beetje zoals in theater. In *Vermoorde Onschuld* waren er negen hoofdstukken, zoals de negen maanden van de zwangerschap. Hier zijn het de vijf voornamen van de hoofdpersonages, zoals vijf verschillende standpunten op de oorlog.”

In *Vermoorde Onschuld* spelen kinderen een belangrijke rol, en dat is hier ook het geval.

GRENSON: “Kinderen en coming-of-age, maar ook kinderen die in de war zijn door de wereld om hen heen en hoe ze zich opstellen tegenover tegenslagen. In mijn album vertel ik met een standpunt in de kindertijd in een tijd van oorlog, het standpunt van

Voorstudies en schetsen.

bewaarde onschuld. Een kind met een naïeve kijk op de wereld. Naïef, maar relevant in zijn spontaniteit en durf. Op de cover symboliseerde ik onschuld en puurheid met lelies en madeliefjes. Madeliefjes stonden ook symbool voor verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Als we de kindertijd verlaten, verlaten we de mogelijkheid om de wereld opnieuw uit te vinden of nieuwe uit te vinden. Uiteindelijk is Maria de drijvende kracht achter het verhaal. Hoe dan ook improviseert Isaac een verhaal dat hij zonder deze ontmoeting nooit had kunnen bedenken.”

Het kind Maria in het album stelt echter veel directe vragen die soms moeilijk te beantwoorden zijn. De oudere Isaac worstelt hier ook mee. Was het je bedoeling om een bepaald didactisch element of een boodschap in je boek te verwerken?

GRENSON: “Ik wilde echt de visie van verschillende generaties delen. Vandaar de titel. We kunnen veel leren van kinderen. Er is niet één manier. Delen is misschien wel het mooiste wat er is. Maar werelden delen is ook iets anders dan de wereld delen, wat staatshoofden doen elke keer als er oorlog is, door gebieden te herverdelen en nieuwe grenzen te creëren, zonder zich te bekommeren om mensen of kinderen.”

De historische context in Londen is heel duidelijk beschreven. Waarom Londen en niet Parijs?

GRENSON: “Het intensieve negen maanden durende bombardement op Londen en de zuidelijke steden, met als hoogtepunt de bijna totale vernietiging van Coventry, was een bijzonder traumatische gebeurtenis voor burgers. Maar nog verrassender is dat juist dankzij dit ongelooflijke verzet de Britten het treffen met Adolf Hitler konden winnen. Dat leek mij een interessante context om mijn personages in te ontwikkelen, met hun

gebreken, leed, moed en hoop. De geëvacueerde kinderen, de schuilplaatsen in de metrostations en Winston Churchills onwrikbare steun waren allemaal onderwerpen die ik wilde uitwerken. Om nog maar te zwijgen van het plezier om Londen te tekenen, de grootste megalopolis van die tijd. Bovendien is praten over het verleden een interessante manier om over het heden te vertellen. De tijdperken resoneren, ze reageren op elkaar. De historische context van de oorlog is een periode van breuk met het dagelijks leven. Het plaatst de personages in atypische, ongewone en moeilijke situaties. Het is een manier om recht naar de kern van de zaak te gaan om een psychologie te ontwikkelen en over menselijkheid te praten. Toen ik klaar was met het storyboard was de oorlog in Oekraïne nog niet begonnen. Ik realiseerde me niet dat ik, door over de Blitz te vertellen, zo dicht bij de wereld van vandaag zou komen. Voor het ecologische verhaal, ja; maar niet voor de oorlog.”

Heb je veel onderzoek moeten doen naar deze periode of ben je er bekend mee?

GRENSON: “Ik wist niet veel over de Blitz. Er wordt eigenlijk heel weinig over gesproken aan deze kant van het Kanaal. Natuurlijk heb ik veel boeken en persoonlijke verslagen gelezen; ik vond bij toeval het boek *Britain at War* van Maureen Hill, maar ook romans van David Lodge, Graham Greene en Connie Willis, het boek *Splendour and Infamy* van Erik Larson, en boeken die indirect met het onderwerp te maken hebben of die me hebben geholpen, zoals *Le jour où la guerre s'arrêtera* van Pierre Bordage en *Renaitre par les contes* van Henri Gougaud.”

Het scenario is bijzonder ontroerend en delicaat. Drijft jouw ervaring je om meer poëtische en tedere verhalen te schrijven?

GRENSON: “Ik vroeg me af waarom ik bij de Blitz uitkwam. Maar al snel herinnerde ik me de terugkerende dromen die ik had in de jaren 1990. Het waren dromen waarin ik zelf verstrikt raakte in de bommen en de oorlog. Hoewel ze me niet traumatiseerden, vroeg ik me altijd af welke betekenis ze zouden kunnen hebben. De eerste keer dat ik over de Blitz hoorde, moet ik acht of negen zijn geweest. Ik had mijn opa gevraagd me te helpen met een onderwerp dat ik voor mijn klas moest presenteren. Het onderwerp dat ik had gekozen was de Tweede Wereldoorlog. Mijn grootvader had niet gevochten in de Eerste of Tweede Wereldoorlog. Zijn opdracht was om naar een kamp in Ieper te gaan voor een bijeenkomst. Het grootste deel van de reis werd te voet afgelegd vanuit Charleroi. Zijn verslag van de campagne, zoals hij het noemde, een zinloze en gevaarlijke rondreis van 15 mei tot 1 juni 1940, werd van dag tot dag geschreven. In Lodelinsart woonden mijn grootouders in een huis met een grote tuin. Langs de tuin liep een secundaire spoorlijn. Een locomotief had een tiental goederenwagens achtergelaten. Drie platte wagons waren bedekt met dekzeilen. Een Duitse artillerie-eenheid had zich daar sinds de bezetting verstopt. Mijn grootvader vertelde me over de mislukte aanval van de Britse vliegtuigen, die hij vanuit zijn keukenraam kon zien. Het mitrailleurvuur raakte het doel en schoot een vliegtuig neer. Ik zie zijn gezicht nog voor me terwijl hij me het kleine stukje van de romp liet zien dat hij had teruggevonden. In die tijd was Germaine, zijn zus, mijn oudtante, actief in het verzet. Ze werd gearresteerd op basis van bepaalde informatie, gedeporteerd naar Ravensbrück en vervolgens naar Mauthausen. Ze had ter plekke geëxecuteerd moeten worden als de Gestapo haar wapenarsenaal onder haar sofa had ontdekt. Tijdens de huiszoeking zat ze roerloos over haar bescheiden arsenaal gebogen. Ongelooflijk genoeg ontsnapte ze twee keer aan de gaskamer dankzij een onverwacht tekort aan voorraden. Ze verstopte zich onder dode lichamen om aan de kogels van de nazi's te ontsnappen. Mijn grootvader hoorde dit verhaal pas op de begrafenis van zijn zus. Ze had het verhaal alleen aan haar pastoor verteld. Toen hij in 1971 met mij over de oorlog praatte, liet mijn opa me in een boek foto's zien van overlevenden van concentratiekampen. Hij zag ze skeletachtig en uitgeput terugkomen. Pas veel later begreep ik uit dit korte, emotionele verhaal dat hij over zijn zus had verteld. Ik weet niet of dit verhaal onbewust de context van *De Verdeling van de Werelden* in mij heeft opgewekt. Ik weet ook niet waar deze nachtmerries vandaan komen. Maar ik weet wel dat toeval niet bestaat. Het leven bestaat uit echo's en weerklinken, overeenkomsten en mysteries. Hoe dan ook het delen van verhalen en legendes die met elkaar verweven raken weeft en die onthullen. Meer dan herinneringen zijn dit verhalen die het leven veranderen in een onbegrijpelijke en heilige oneindigheid.”

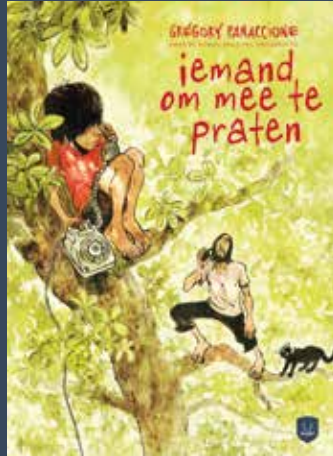
Voorstudies en schetsen.

VERKOOPTOP VAN 2024

Op deze pagina vind je de best verkochte titels van Lauwert Uitgeverij van het afgelopen jaar.

1

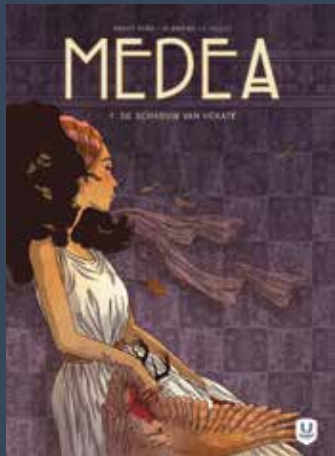
2

3

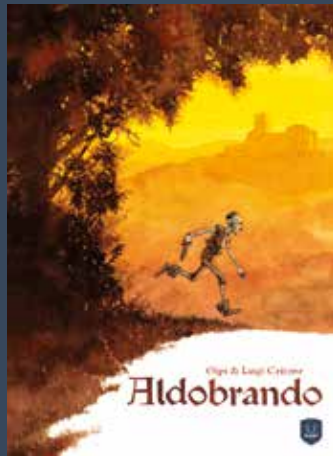
4

5

gedeelde plaats

5

SURF NAAR WWW.LAUWERT.COM VOOR ALLE INFO OVER NIEUWE EN TE VERSCHIJNEN TITELS EN EXTRA INITIATIEVEN